

Konsekvenspædagogisk vejledning

TAMU-Center Vitskøl d. 31/10-4/11 ; 2016.

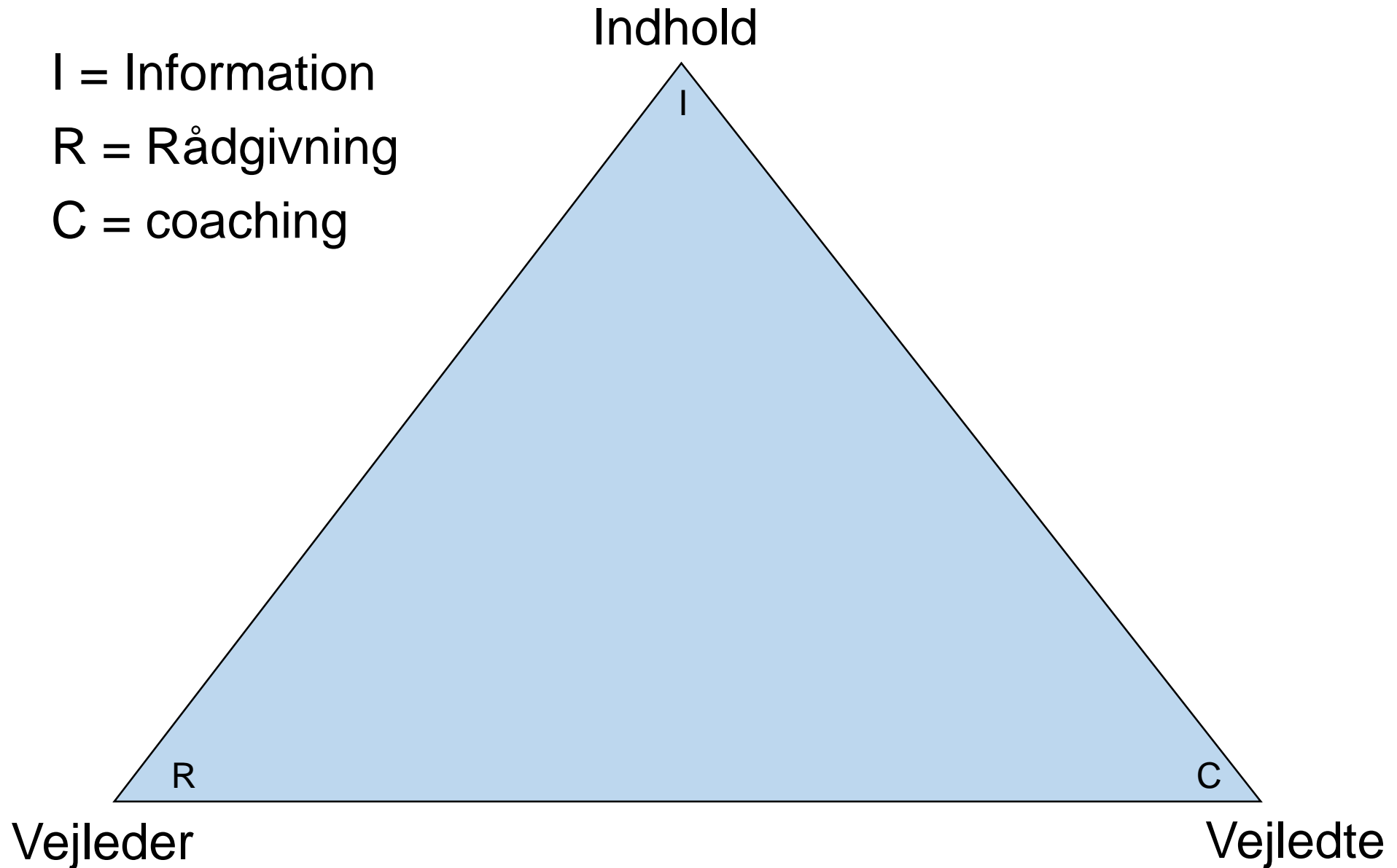
Vejledningstrekant

I = Information

R = Rådgivning

C = coaching

Vejledning mellem coaching og rådgivning

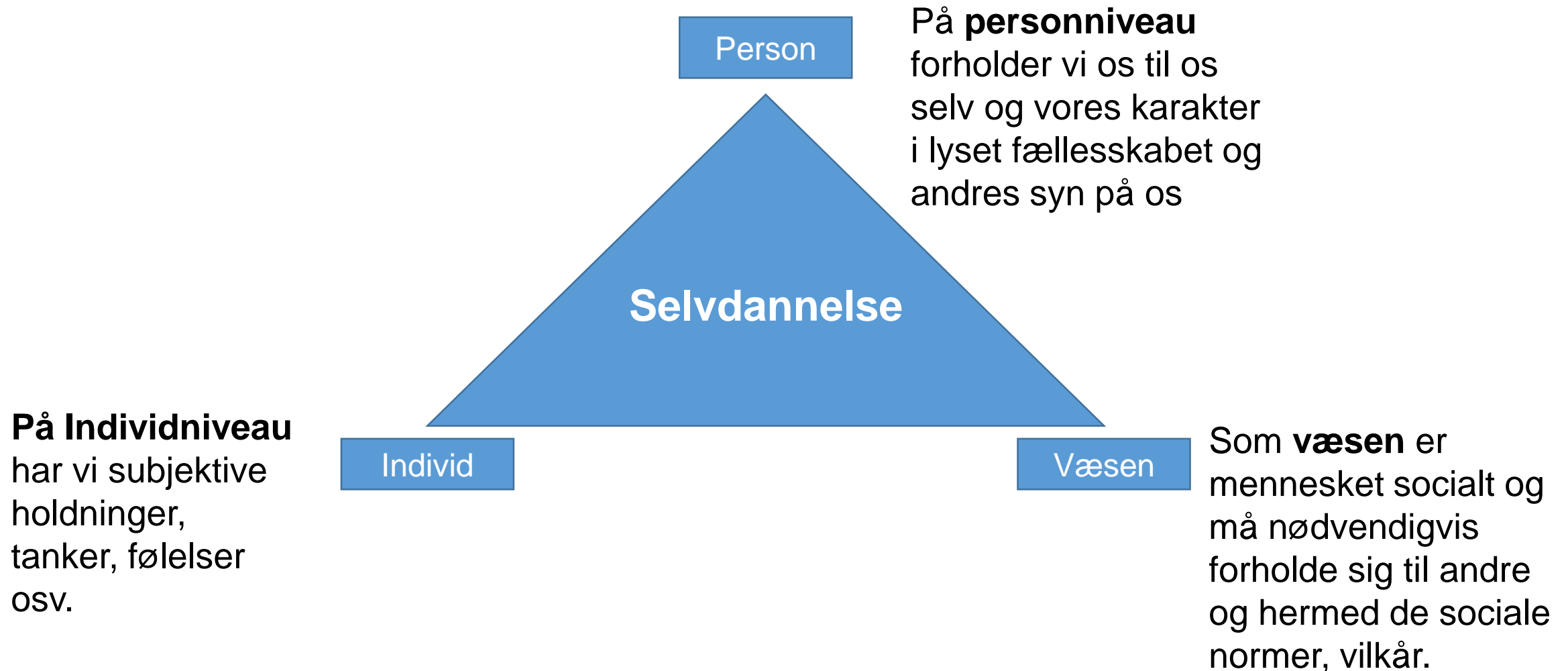
	Coaching	Vejledning	Rådgivning
Formål	<i>Interviewene samtale, der handler om at støtte andre i at finde ud af hvad de vil og at hjælpe dem til opnå dette (handler oftest om at opnå mere succes eller lykke)</i>	<i>Dialogbaseret samtale, hvor vejlederen med basis i erfarings- eller videnskæssigt overskud støtter den vejledte til at foretage gennemtænkte valg (handler ofte om at fremme sikre karriere- eller uddannelsesvalg)</i>	<i>Docerende tiltale baseret på ekspertanalyse med henblik på at fremlægge løsningsmodeller på et problem for den enkelte (handler om at fremlægge informativt grundlag for selvvalgt løsning)</i>
Metode	Spørgende og sammenfattende men aldrig docerende. Udgangspunktet er at den enkelte finder frem til, hvad hun eller han er eller vil og handler herudfra	Kan både være spørgende og påpegende. Udgangspunktet er, at den enkelte handler på baggrund af velovervejede men selvbestaltede beslutninger	Analyse og konklusioner på årsagssammenhænge eller faktiske forhold fx- Psykologisk rådgivning om diagnoser, økonomisk rådgivning om huskøb osv.

To tilgange Karriereteori og vejledningsteori

<p>Karriereteori Fx Parson</p> <p>Mål Arbejdsmarked/uddannelse</p> <p><u>Faldgruppe</u> Adfærdsregulering</p>		<p>Person-centeret tilgang Fx Rogers</p> <p>Proces Individet</p> <p><u>Faldgrupper</u> Snakkepædagogik</p>
--	--	---

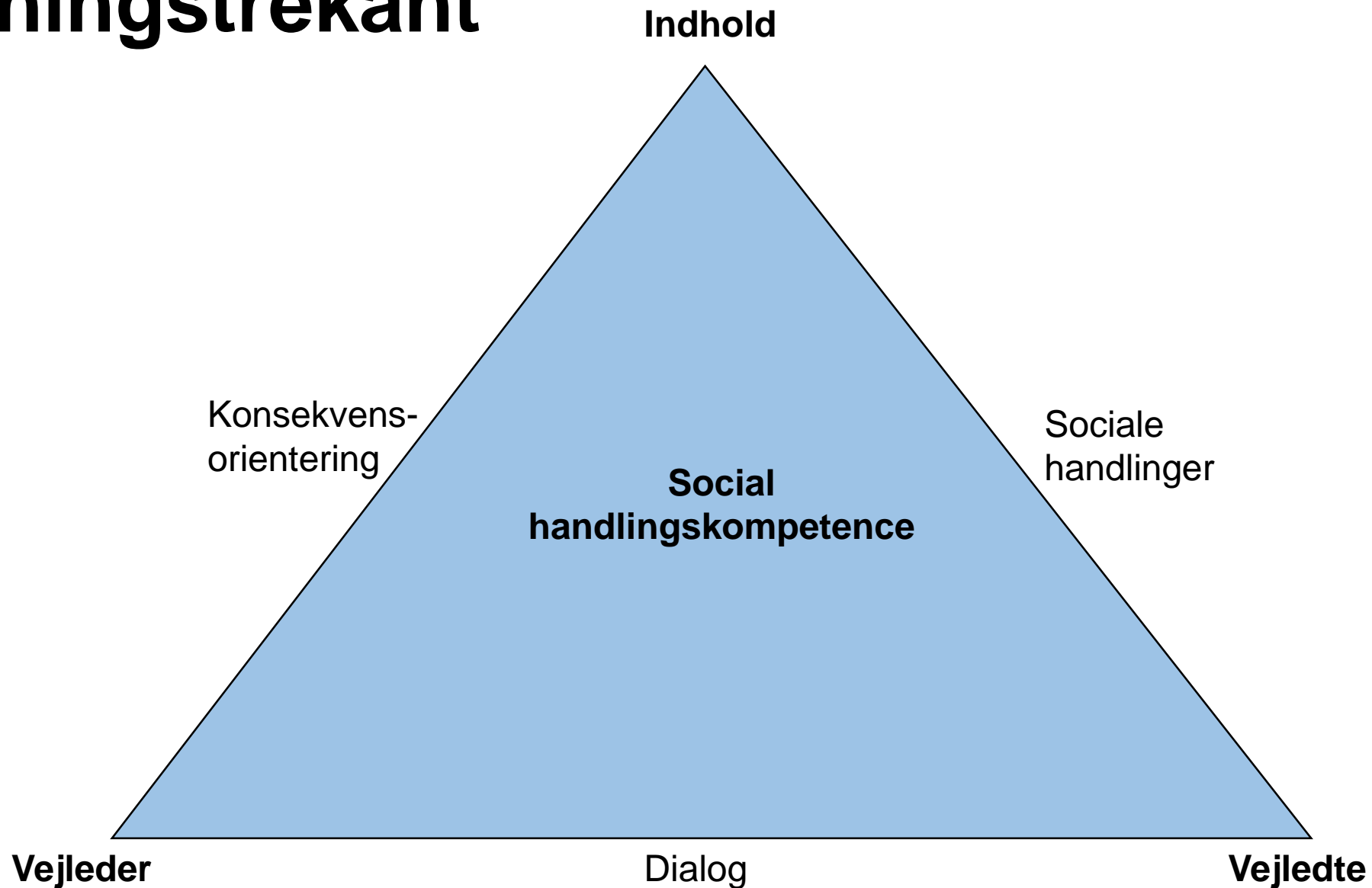
Konsekvenspædagogisk personteori

Konsekvenspædagogisk vejledningstrekant

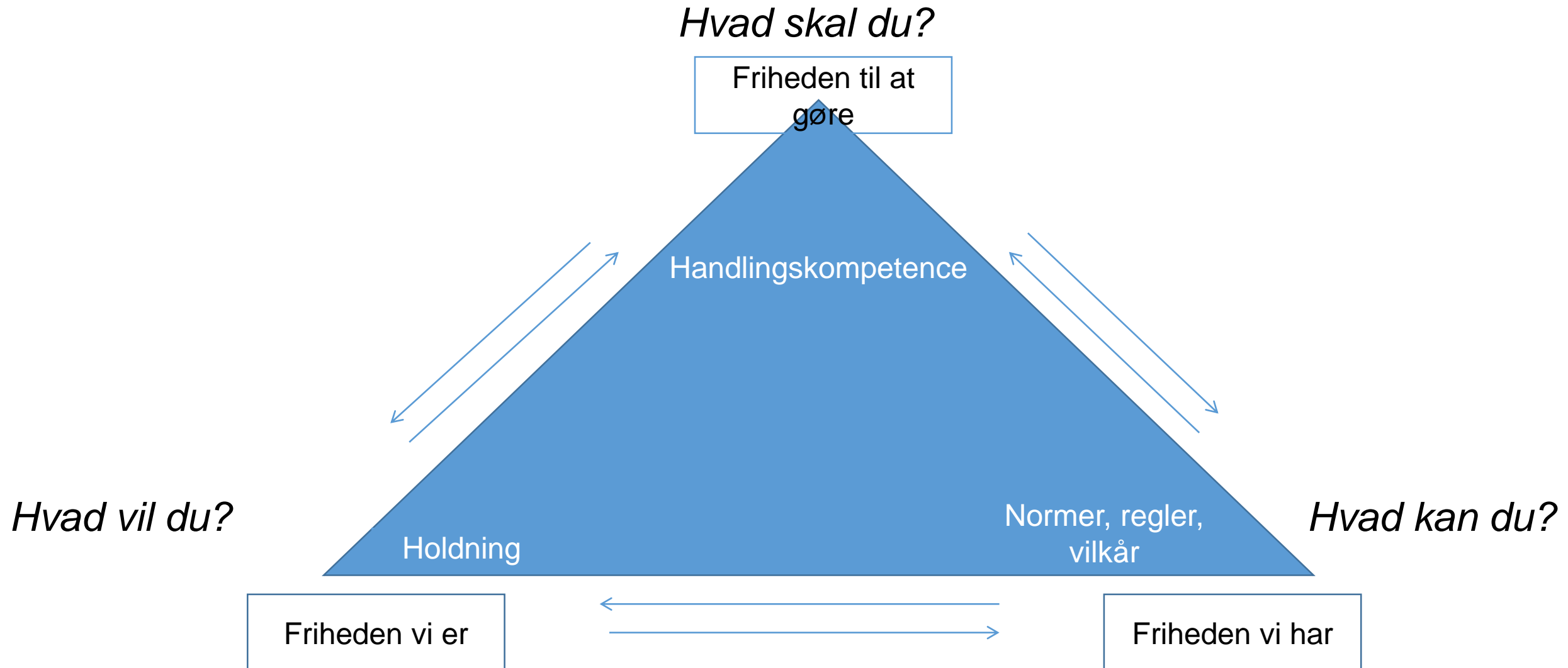
Erasmus+

Sammenhæng ml. frihed, holdningsstyring og handlingskompetence

Erasmus+

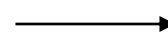
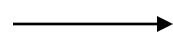

Metoder i vejledningen

Erasmus+

Tid

Bør være en del af vejledning	Kan være med i vejledningen
Konsekvensorientering	
	Konsekvenspåpegning
Appel →	Anmodning → påbud
Konfrontation →	konflikt → forandring

Fire bud på en god fremgangsmåde

1. Undgå moraliserende tilgang ("nu skal du tage dig sammen")
2. Udgangspunkt i konkrete begivenheder og handlinger
3. Giv eleven plads til at komme med synspunkter
4. Afslut med en klar konklusion med vægt på fremadrettede konsekvenser

Erasmus+

Gode opmærksomhedspunkter undervejs

Grib situationen: Med fokus på konkrete handlinger i situationen vil eleven opleve at de bliver taget alvorligt og grundlaget for samtalen vil fremstå mere relevant

Vær ikke forhåndsindtaget: Eleverne skal opleve tillid til, at de altid kan vælge at handle anderledes. Ved alene at fokusere på konkrete begivenheder undgår man til en grad stigmatisering

Meld klart ud: Eleverne skal opleve, at der er en klar begrundelse for og et klart formål med en vejledende samtale

Vær spørgende: Gennem spørgsmål anerkendes eleven som en fortolkende kapacitet

Vær fremtidsorienteret: Samtalen rettes mod en fremtidig virkelighed i overensstemmelse med skolens normer og regler

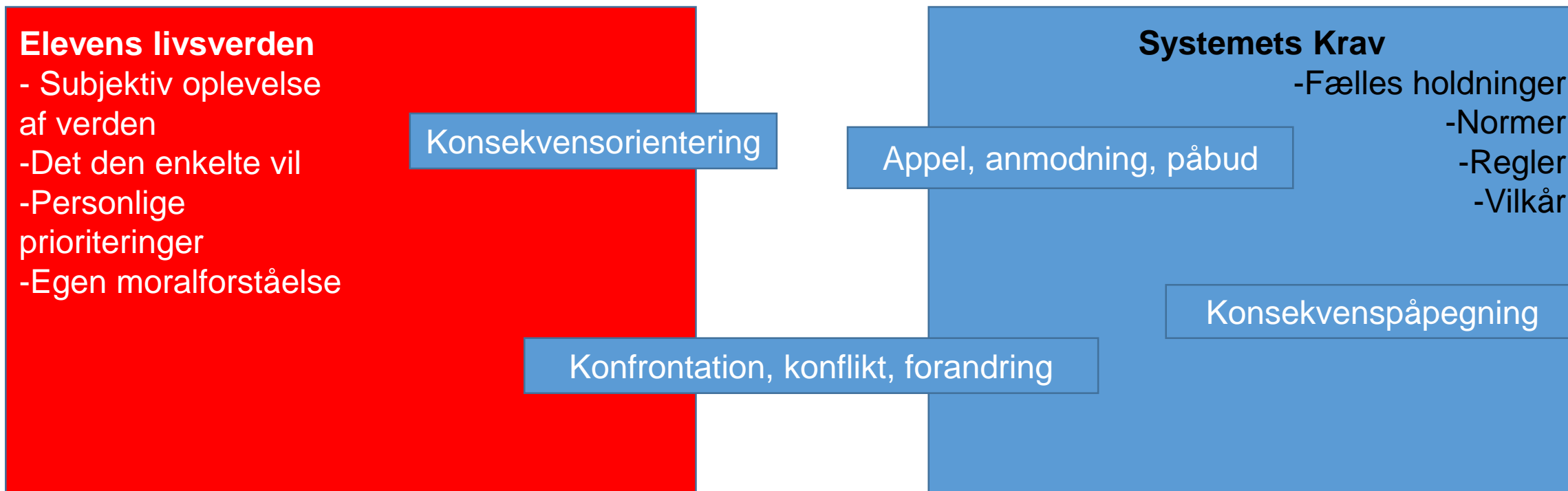
Vægt handlefriheden: Samtalen skal lægge vægt på, at eleven selv kan vælge at handle anderledes

Husk metoderne: Metoder skal bruges nuanceret med overvejelse om det tidsmæssige behov for ændringer

Hvornår bruger vi hvilke metoder?

Erasmus+

Metoder (samtalegreb) i konsekvenspædagogisk praksis

Konsekvensorientering	Åben dialog om hvad den enkelte gerne vil opnå med en handling, om handlingens mulige konsekvenser og eventuelle handlingsalternativer med mere ønskværdige konsekvenser
Appel, anmodning, påbud	Når elever overtræder alment accepterede spilleregler, vil vi appellere til en bestemt ændring i deres væremåde, sidenhen anmode mere præcist og afsluttende påbyde dem at handle samt stille en konsekvens i udsigt, hvis dette ikke sker.
Konfrontation (konflikt, forandring)	Når man i handling eller samtale giver eleven et modbillede på hans eller hendes egen selvopfattelse. Konfrontationen kan være både positiv og negativt ladet. Den har til hensigt at få eleven til at se sig selv udefra. Konfrontationen fører måske til en indre konflikt, som igen fører til forandring.
Konsekvenspåpegning	I tilfælde hvor eleven handler således, at det truer fællesskabets opretholdelse, kan der skrides direkte til en påpegning af, hvad følgen af at gøre det igen vil være.

Livsverden

Person-centeret tilgang

Positivt

Forstå og inddrage elevens perspektiv

Negativt

Overfokusering på eleven, så dets mål og omverden nedtones

Systemverden

Karriereteori

Positivt

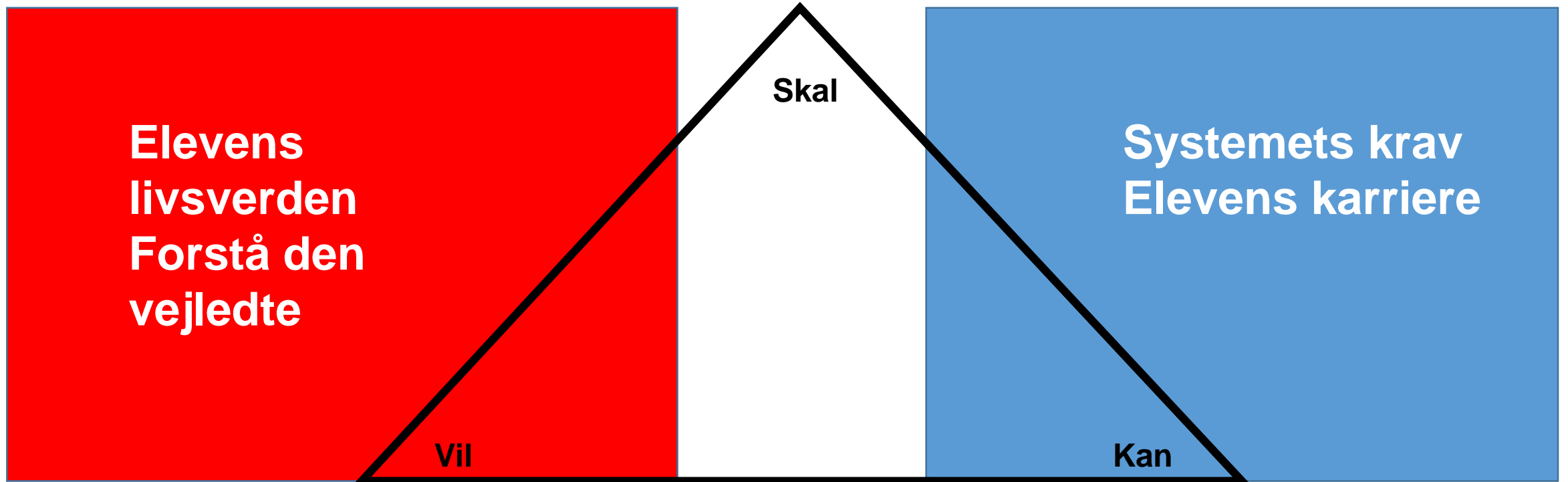
Realistisk matchning af elevens karriere ud fra situation og arbejdsmarkedet

Negativt

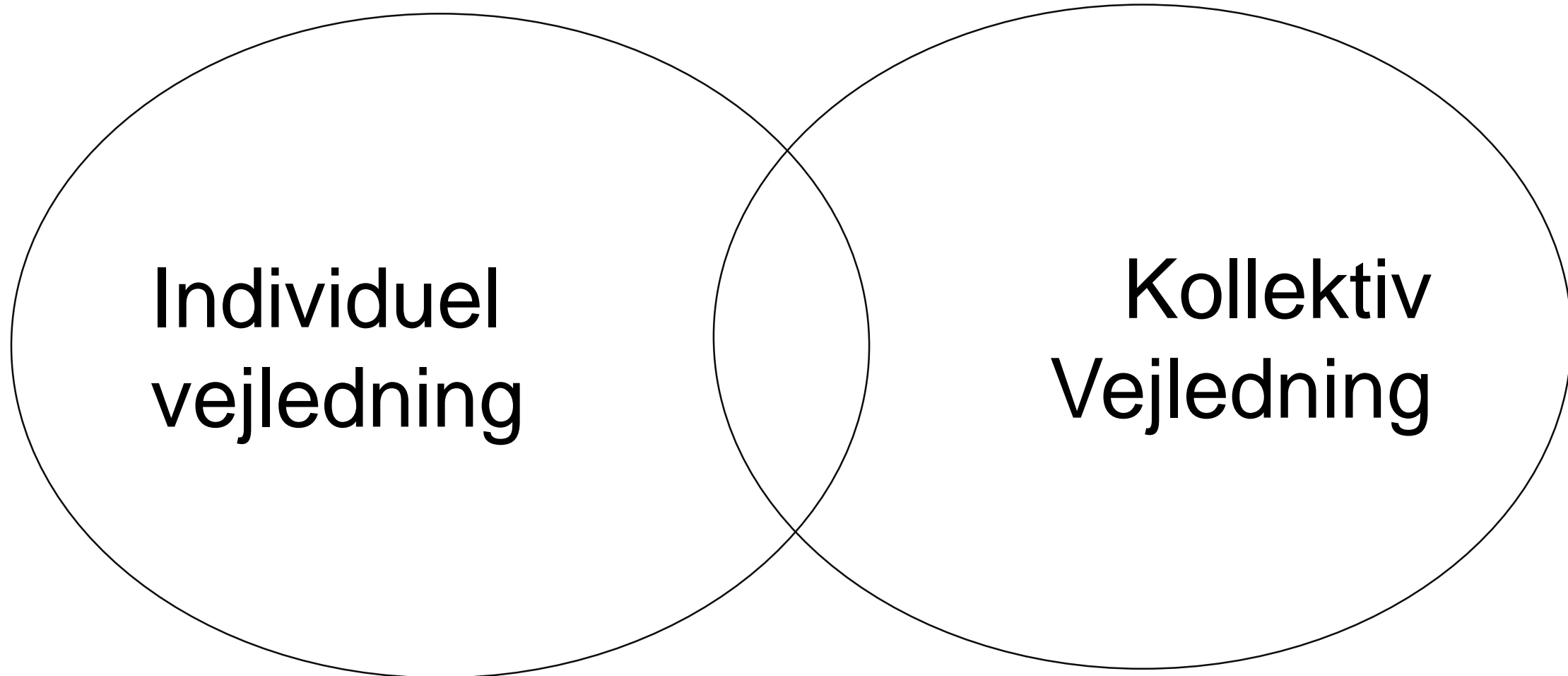
Udelukkelse af eleven og personlige situation fx økonomi, bolig og misbrug

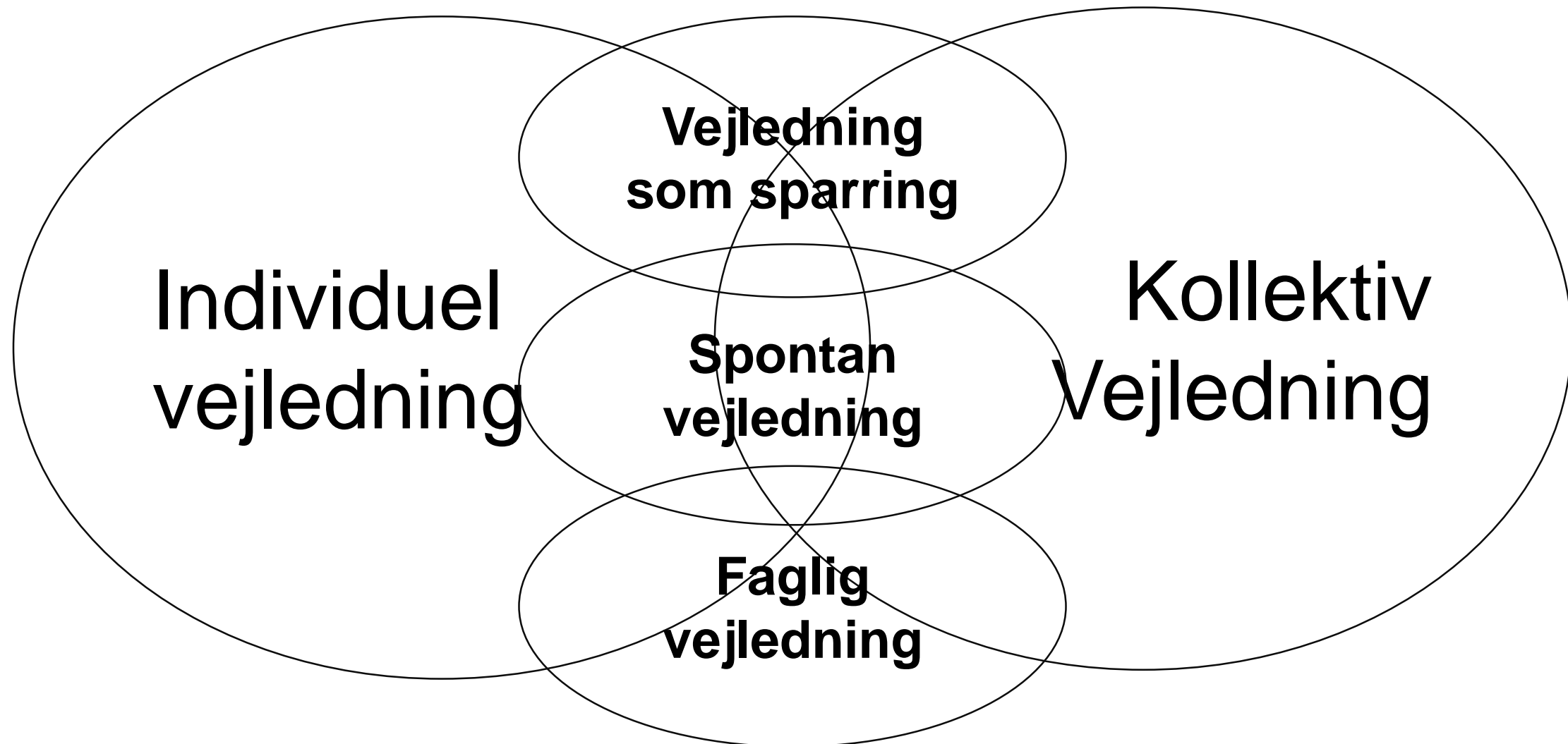
Erasmus+

Traditionel skelnen i vejledningsformer

Vejledningsformer fundet i praksis

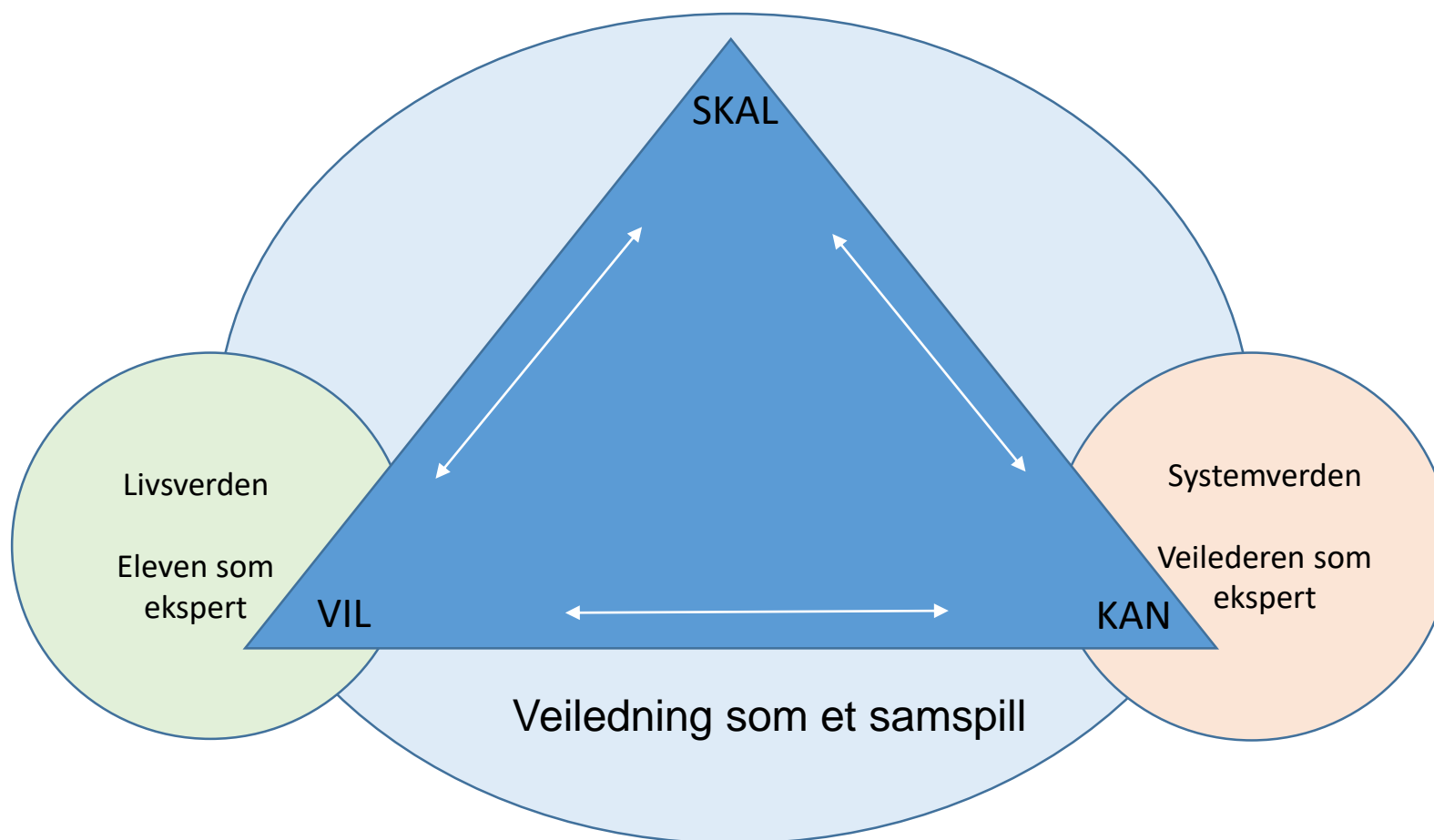

Fem former for vejledning

Vejledningsformer	Aktiviteter
Planlagt individuel	Aftalte vejledningssamtaler fx overgangssamtaler med fokus på fremtiden
Spontan	En vejledningssamtale, som opstår, imens man er i gang med noget andet fx når man skræller kartofler med en elev
Faglig	Øge elevens faglige kompetencer gennem fx praktisk instruktion og efterfølgende opfølgning
Kollektiv	Vejledning af målgruppe eller gruppe af elever om et givent emne ved fx fællesmøder, Branche 2. møder
Sparring	Øge ens viden og kunnen gennem fx sidemandsoplæring, mesterlære og kollegialsparring

Planlagt veiledning

Sociale handlingskompetencer

Pejlemærker for social læring

Selvbestemmelse: Ejerskab til egne handlinger. Man bestemmer selv, hvilke handlinger og hermed hvilke konsekvenser, man følger. Ikke forældre, kammerater eller biologier

Selvhjulpethed: Man er selv i stand til at tilvejebringe viden og færdigheder med henblik på at agere selvstændigt i både arbejde, uddannelse og fritid

Ansvarlighed: Man tager ansvar for de konsekvenser, som ens handlinger medfører for én selv og andre

Troværdighed: Ansvarlighed hører sammen med kompetencen til troværdigt, at bringe overensstemmelse mellem det man siger, og det man gør

Respekt: Man respekterer andre menneskers frie valg ved ikke at fordømme. Samtidig sørger man for, at egne handlinger ikke foretages på bekostning af andres frihed

Samarbejdsvilje: Man ser sig selv som del af en større social sammenhæng og viser at man ikke er sig selv nok

Modtagelighed: Man er åben for både menneskelige forskelligheder og nysgerrig efter nye erfaringsområder

Eksempel på egenvurdering/selvevaluering

Ansvarlighet	1	2	3	4	5	6
Jeg møter på skolen til avtalt tid					X	
Jeg gir beskjed, hvis jeg forlater skolen i skoletiden						X
Jeg deltar aktivt i skolearbeidet				X		
Jeg påtar meg oppgaver og utfører dem					X	
Jeg tar problemer opp med dem det angår				X		

Kollektiv vägledning

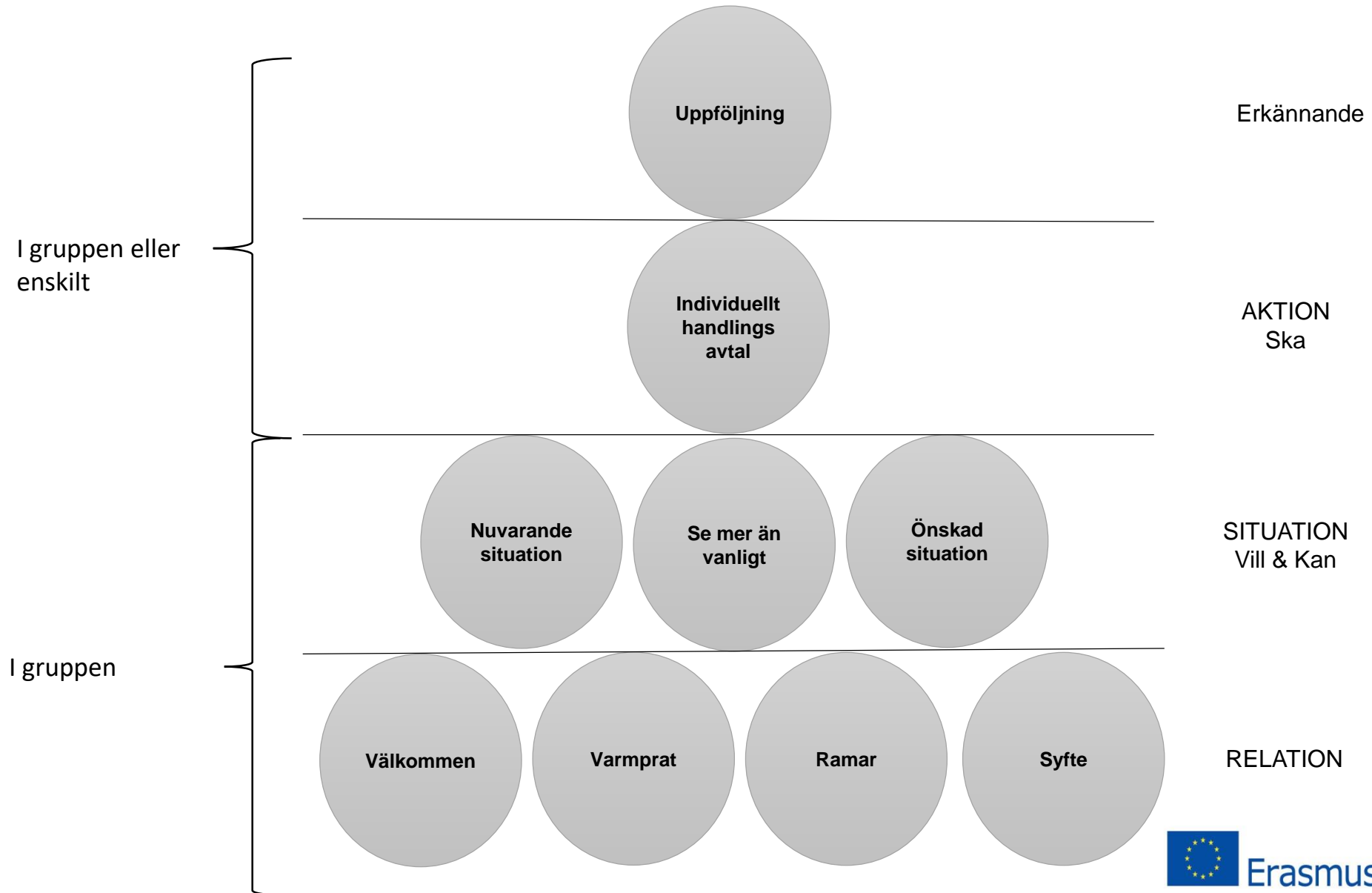
Planerad grupp vägledning

Vägledning i informella gemenskaper

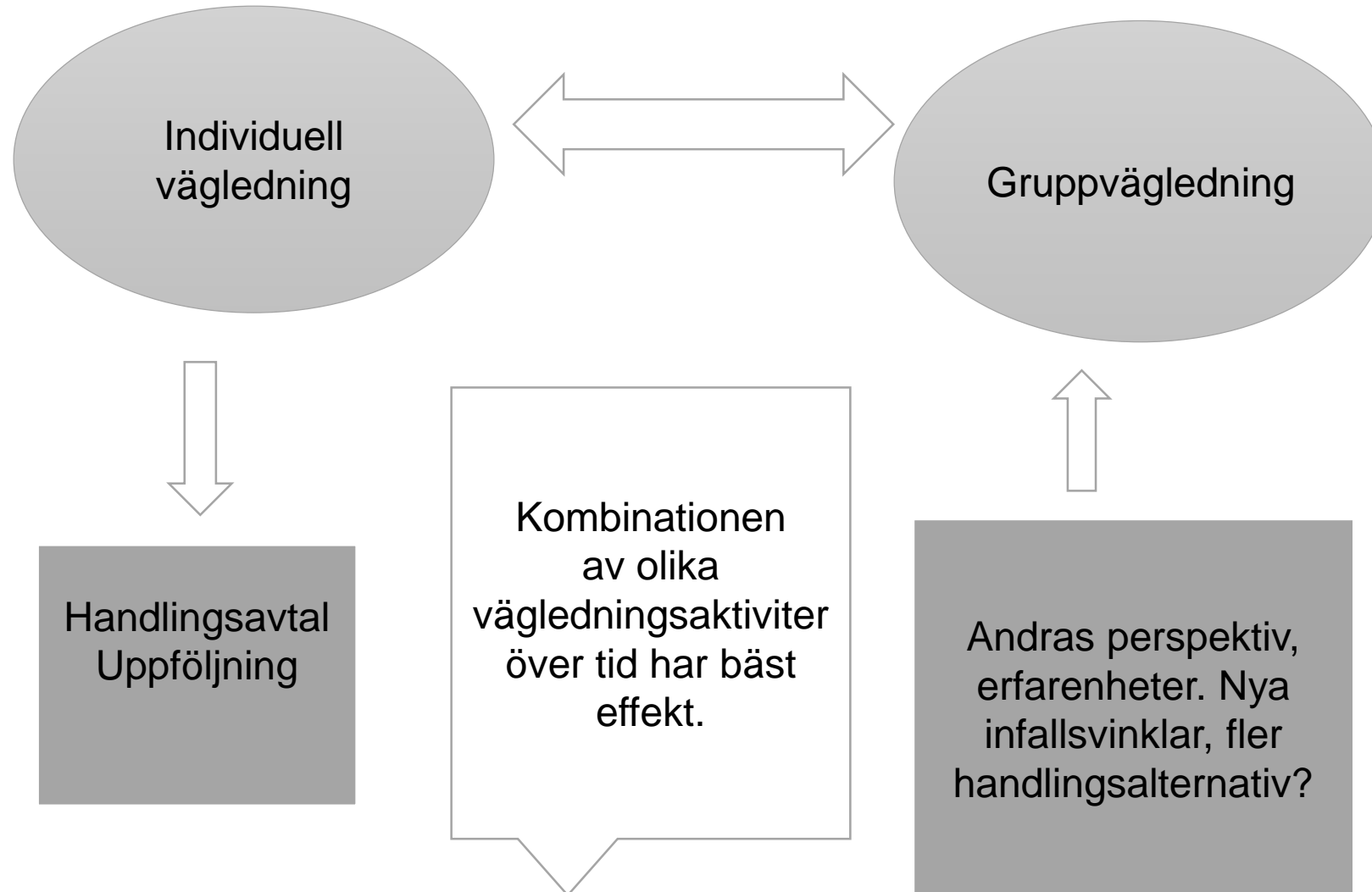
Informativ vägledning i grupp

Planerad gruppvägledning

Skapa sammanhang mellan individuell och grupp vägledning

3 principer i planerad gruppvägledning

1. Ämnet som tas upp utgår från personliga behov för individerna i gruppen
2. Varje tillfälle ska innehålla aktiviteter som ger den enskilde möjlighet att reflektera över sin egen position i förhållande till ämnet
3. Vid varje tillfälle ska den enskilde överväga vilka handlingar hen har behov av att företa sig i relation till ämnet

(Rie Thomsen, 2012)

Erfarenhetsbaserad vägledning

- Fokus på erfarenhet och lärande
- Fokus på personlig betydelse och erfarenheter
- Motiv för handling
- Gruppvägledning som en situation – där deltagarna skaffar sig erfarenheter.

(Rie Thomsen, 2012)

Vägledning i informella gemenskaper

Vad är en (informell) gemenskap?

- Grupper av människor som inte nödvändigtvis har samma intresse och mål men som upprätthåller en gemenskap i egenskap av deras deltagande i den

(Rie Thomsen, Ph.d. Århus Universitet, 2012)

- Utnyttjar vägledningspotentialer i den vardagliga samvaron mellan människor
- Vägledningsformen är spontan och flexibel
- Inte planlagd utan uppstår för att situationen kräver det

Informativ vägledning

- En planlagd aktivitet för att ge information om, kännedom om, eller upplevelse om något.
- Bör följas upp.
- Fördelen är att deltagarna i gruppen kan hjälpa varandra att förtydliga och tolka informationen som ges.

Exempel:

- Studiebesök på en arbetsplats.
- Information från en utomstående aktör, ex en myndighet eller förening.

Faglig veiledning

- MÅL: Øke elevens faglige kompetanse
- Læreren som faglig ekspert
- Eleven som ekspert på forutsetningene og målene sine
- Veiledningen som et samspill

I veiledningsmøte

- Veileder og elev setter faglige mål sammen
- Få eleven på banen – gjerne gjennom egenvurdering.
- En maktforskyvning fra lærer som enerådende faglig ekspert til eleven som ekspert på egen faglighet.
- Gi eleven redskap til å tydeliggjøre hvordan de lærer best
- Speile eleven
- Fremtidsrettet
- Eleven treffer valg

Fallgruver

- Man planlegger faglig veiledning, men så blir det spontan veiledning i sosial læring.
- Og motsatt, man glemmer det sosiale aspektet/elevens livsverden når man har en faglig veiledning.

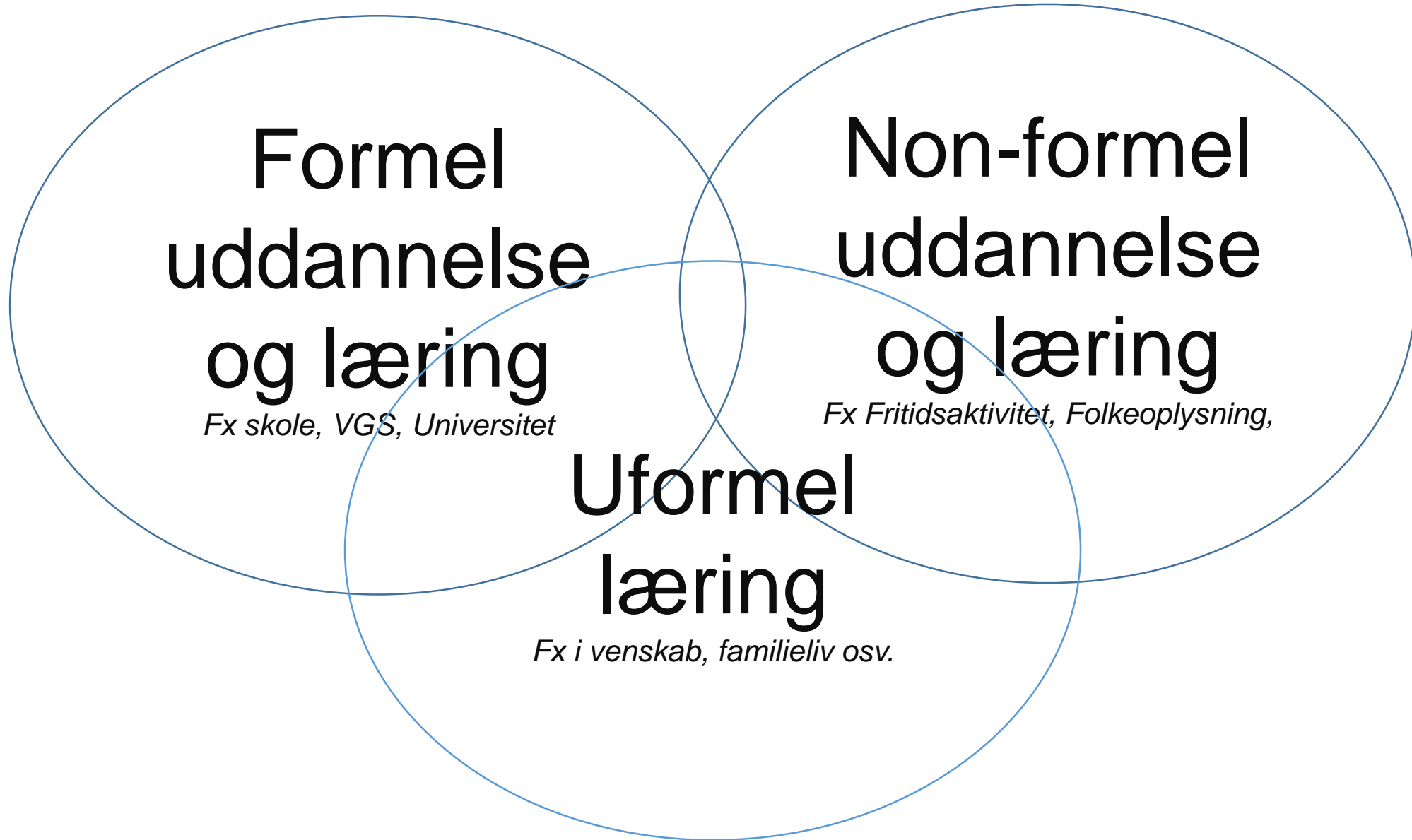
Gruppearbeidet

- Gi en forståelse for faglærerens hverdag i en organisasjon med forankring i konsekvenspedagogikk
- Vise hvordan vi kan jobbe med faglig og sosial læring i alle undervisningssammenhenger
- Tydeliggjøre at man må ha tanke for både faglig og sosial læring i veiledningssituasjoner
- Vise at de formelle rammene både er begrensende og presiserende

Et traditionelt blik på samværsformer i uddannelse

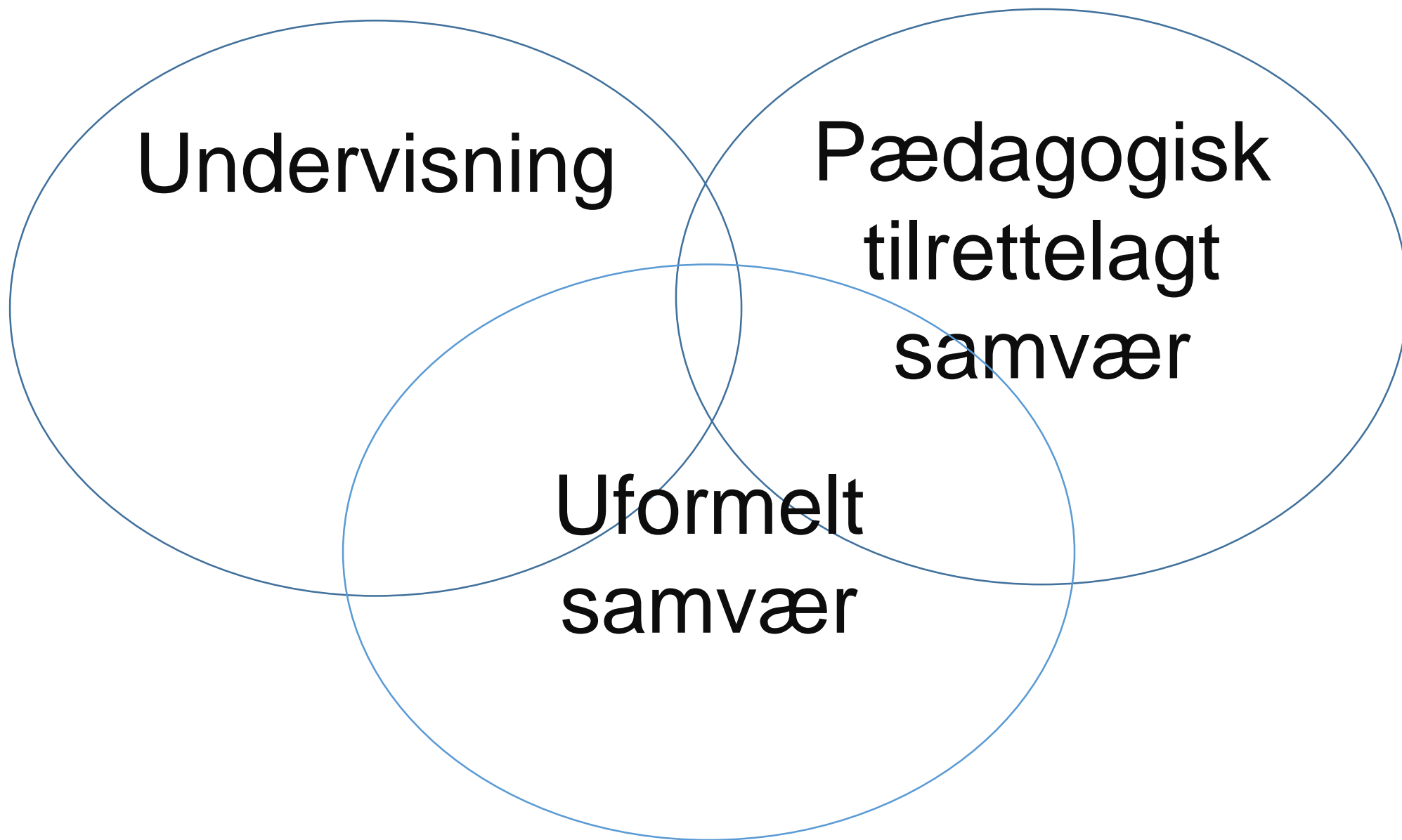
Erasmus+

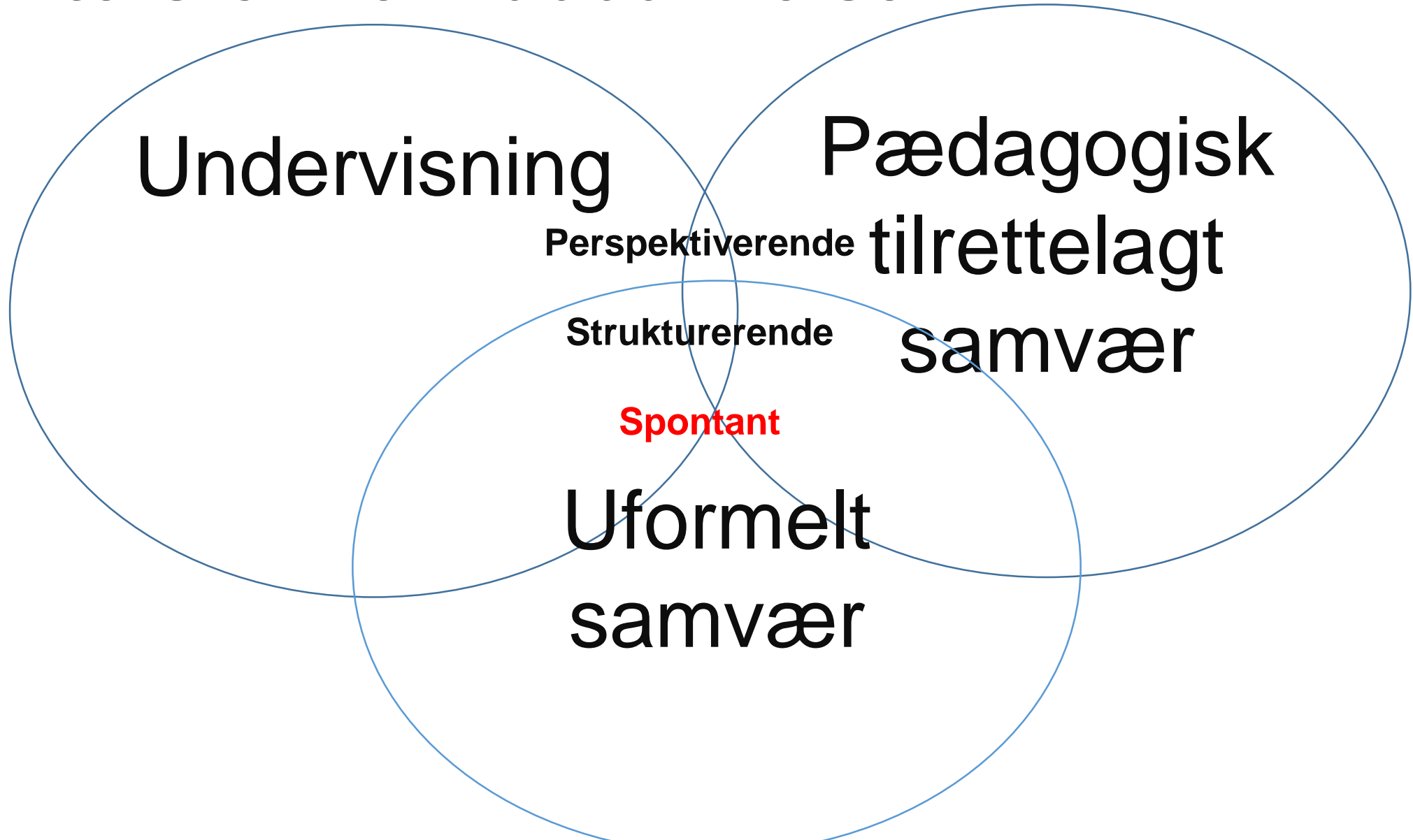
Et traditionelt blik på samværsformer i uddannelse

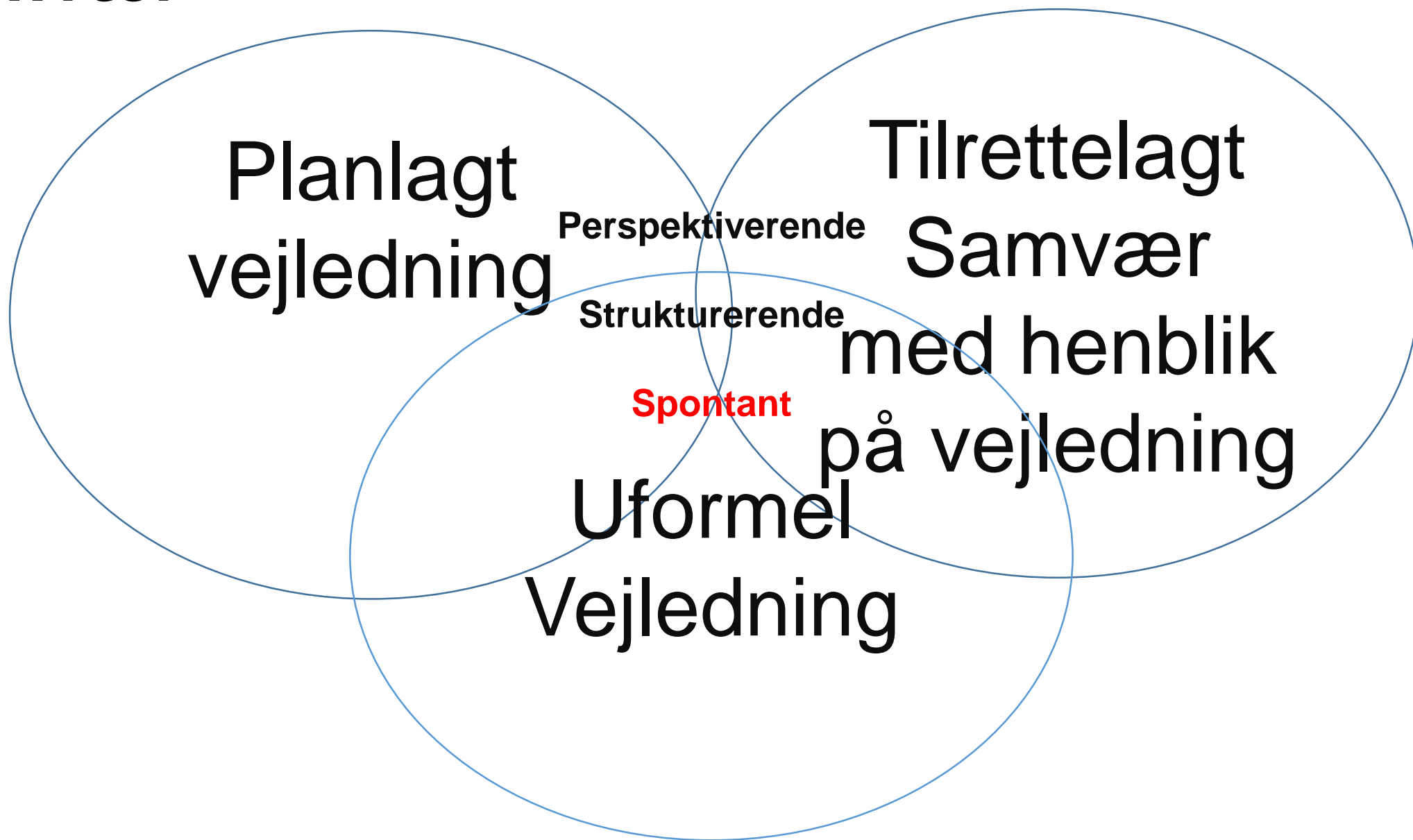
Erasmus+

Et traditionelt blik på samværsformer i uddannelse

Et blik på det vejledende samvær

Øjeblikkets betydning hos Stern

	Betydning	Afgørende opmærksomhedspunkter (Breillil)
Moments of Meetings	Når vi ligeværdigt toner os ind på en fælles historie. Dette forutsetter at begge parter hører på hverandres utsagn og historier, er villige til å tone seg inn på hverandre og er til stede som likeverdige personer.	Verbalt: Ord og stemmeleje må indbyde til dialog . Temaer og eksempler må udspringe af fælles erfaringer . Responder på elevens ytringer, så eleven oplever at blive taget alvorligt . Stil nysgerrige spørgsmål Kropsligt: Øjenkontakt, match kropspostition, åben gestikulation
Moments of movement	Det øjeblik (kairos), hvor en bevægelse, en forandring, sættes i gang. Der hvor vi rammer hinanden og får ny erkendelse	Lyt aktivt. Gør generelle eksempler konkrete og nærværende. Gå fra outsider-perspektiv til insider perspektiv. Stil spørgsmål , der lægger op til at svare konkret og præcist. Være handlings- og fremtidsorienteret
Missed moments	Hvis vi velger å ikke foreta oss noe eller å skifte tema når "nå-øjeblikket" inntreffer, for eksempel fordi man ikke vet hvordan man skal handle, fører det til det Stern (2007) kaller for tapte øjeblikke	Undgå rodete samtaler med skiftende dagsordner. Undgå skjulte agendaer (meld klart ud). Undgå for mange budskaber. Undgå moralisering og løftet pegfinger. Undgå kun at gå efter egen dagsorden. Undgå at tale eller agere asynkront med samtalepartner

Vejledningsform	Definition	Konsekvenspædagogiske anbefalinger
Individuel vejledning	Individuel vejledning betegner målrettet og struktureret vejledning over tid, hvor alene vejleder og den vejledte arbejder sammen mod et fælles mål.	<ul style="list-style-type: none"> • Brug vil-kan-skal-modellen som udgangspunkt for vejledningen. • Hold fokus på formålet med samtalen, og vær fremtidsrettet. • Lav klare, tydelige og realistiske delmål og aftaler. • Aftal, hvad der er elevens ansvar, og hvad der er vejlederens. • Følg op på delmål og aftaler.
Kollektiv vejledning	I kollektiv vejledning inkluderes flere deltagere på en gang. Det kan skabe afgørende relationer, hvor fællesskabet skaber et dynamisk og lettere tilgængeligt læringsmiljø.	<ul style="list-style-type: none"> • Faciliter og inddrag elevernes erfaringer og synspunkter. • Vær tilgængelig og til stede, der hvor eleverne er. • Gør vejledningen relevant for alle. • Tilskynd eleverne til selv at komme med handlingsalternativer. • Afslut med en konklusion, og lav individuelle – ikke fælles – aftaler.
Faglig vejledning	Faglig vejledning sigter på, at den enkelte i praksis tager ansvar for at tillære sig faglig viden og færdigheder, samt hvordan faglige færdigheder læres i praksis.	<ul style="list-style-type: none"> • Opstil realistiske mål for eleven • Hold fokus på elevens handling • Overtag ikke elevens ansvar • Giv eleven rum til refleksion • Lav tydelige aftaler og opfølgning
Spontan vejledning	Spontan vejledning opstår i en læringssituation, hvor vejlederen griber øjeblikket og bruger det, der sker i situationen, til at fremme læring og udvide den enkeltes handlemuligheder.	<ul style="list-style-type: none"> • Spontan vejledning foregår ofte i forbindelse med en anden praksis • Grib situationen, og tag udgangspunkt i konkrete handlinger • Lyt til dem, du vejleder, og vær opmærksom på, hvad situationen tilbyder af vejledningsmuligheder • Tag vejledningssamtaler, når behovet opstår, selv om du ikke har forberedt dig • Vær beslutsom i de øjeblikke, hvor eleven eller deltageren viser tegn på forandring.

Sparring

Etymologisk: Slynge, at sparke og at slå

Bokse mod en træningspartner for at træne og opbygge sin kampform

Modspil som man får af en anden person under en (forberedende) udveksling af idéer, forslag eller holdninger

Sparring seen from above

Formel

Coaching	Supervision
Collegial guidance Student for student guidance	apprenticeship peer-to-peer training mentor

symmetric

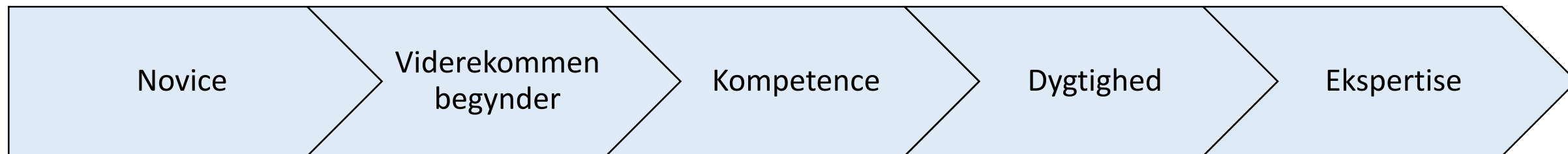
asymmetric

Informal

Stadier eller individet

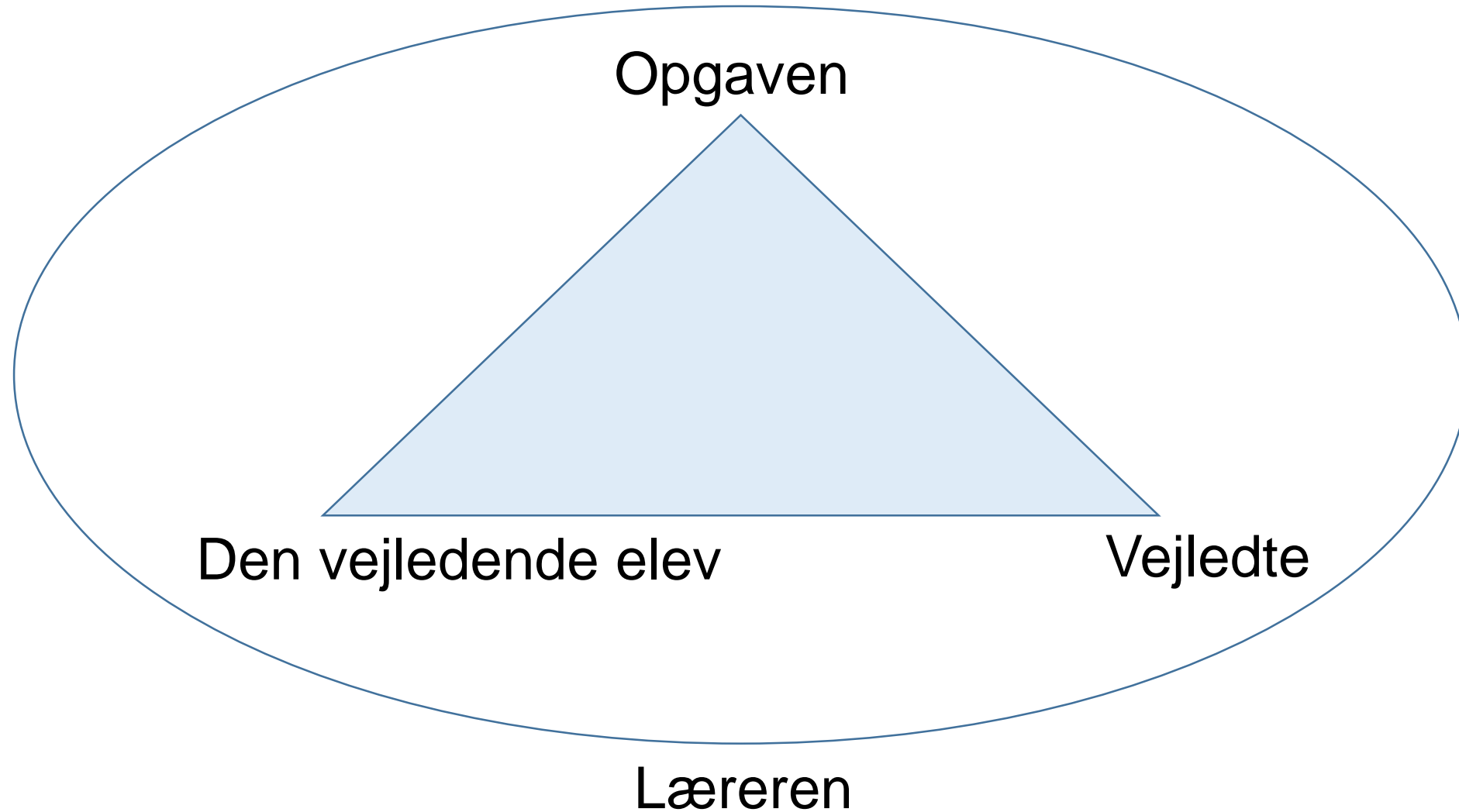
Eleven bør gennemgå følgende stadier – men hvordan?

Enten-eller; både-og

Sidemandsoplæring

Konsekvenspædagogisk udfordring

Erasmus+

Hvordan undgår man at være moraliserende, når man ved og kan mere end den anden?

Hvordan undgår man at tage ansvaret fra eleven?